

Årets flotteste julegave!

”Stor-Elvdal. Gard og slekt. Bind 1” er lovet fra trykkeriet i god tid før jul, og alle Stor-Elvdøler og Stor-Elvdals-entusiaster oppfordres til å gi bort minst ett eksemplar i julegave.

Første bind av den nye bygdeboka for Stor-Elvdal sendes til trykking i Litauen sist i oktober, og vi kan vente salgsklare bøker til julehandelen.

Med dette er første del av det planlagte 5-bindsverket om Stor-Elvdal sluttført, og vi kan være stolte over at vi får et praktverk som trygt kan forsvare en plass under hvert eneste juletre i bygda og ellers hos alle som har en interesse eller forbindelse til Stor-Elvdal.

Hvorfor bygdebok for Stor-Elvdal?

Initiativet om å få en ny bygdebok for Stor-Elvdal kom fra Kjell Samuelsen i Steinvik arbeiderlag i 2004. Forslaget ble så fremmet og vedtatt på partiets årsmøte samme år, og videreformidlet til kommunen ved daværende virksomhetsleder Thor Iversen. Han stilte seg positiv til forslaget, og påtok seg å utrede mulighetene for gjennomføring av et større bygdebokprosjekt for kommunen.

Skriving av en bygdebok for Stor-Elvdal ble betraktet som en viktig og nødvendig forlengelse av arbeidet med å samle og formidle kommunens historie, og tidspunktet passet godt, da trebindsverket om Sollia var i avslutningsfasen.

Sollia-bøkene var resultat av et vedtak fattet i Sollia kommunestyre i forbindelse med sammenslåingen med Stor-Elvdal i 1964, men det var nok ingen som hadde regnet med at det til slutt skulle bli hele tre bind, og at prosjektet skulle gå over 45 år. Bind 1 ble utgitt i 1989, bind 2 den 22.12.2007 og bind 3 den 19.11.2009. Bjørn Brænd var forfatter av alle bøkene, og bidrar fortsatt svært aktivt som en av ildsjelene bak Fossedagsarrangementene og som en dyktig ivaretaker og formidler av bygdas historie i ulike sammenhenger.

Kommuneplanens hovedmål om at ”Stor-Elvdal skal være en livskraftig kommune, bygd på vår historie, kultur og natur” ble også lagt inn som et viktig argument for å sette av nødvendige ressurser til prosjektet.

Arbeidet settes igang

Historiker Ragnhild Hutchinson ble i 2005 engasjert for å utarbeide et forprosjekt, og anbefalingen hennes ble et bokprosjekt med tre bind gards- og slektshistorie og to bind med generell bygdehistorie. Begrunnelsen for denne oppdelingen var blant annet at mens gårds- og slektshistorien ser på bygda med et bosettings- og befolkningshistorisk perspektiv, vil en bygdehistorie sette bygdas generelle historie og utvikling i et større perspektiv. Disse to innfallsvinklene utfyller hverandre gjensidig, men kan med fordel utgis hver for seg.

Endelig vedtak i kommunestyret juni 2006 la opp til et svært stramt budsjett og framdriftsplan for arbeidet, med utgivelse av tre bind gards- og slektshistorien i 31.12.08, 30.06.10 og 30.06.11, og to bind bygdehistorie utarbeidet i perioden 01.07.11 til 31.12.13. Historiker

Håvard Håvin Kongsrud ble ansatt i 100 % stilling som bygdebokforfatter fra 01.07.07, og har jobbet fulltid med skriving og kildebearbeiding i hele perioden.

Det viste seg etter hvert vanskelig å holde oppsatt plan, noe blant annet skyldtes at dette var en langt mer omfattende oppgave enn forutsatt. En av grunnene var nok at bestillingen fra kommunestyret var en bygdebok skrevet under mottoet ”alle skal med!”. Dette stilte store krav til kildeinnhenting og bearbeiding. Bakgrunnen for dette ønsket var både nye trender innen bygdebokskrivningen, men også erfaringen fra Fosvolds bygdebok fra 1936 som la hovedvekt på større gardar, og der folk flest i liten grad ble synliggjort. Denne gangen skulle det skrives en bygdebok der alle var like viktige, uansett adresse og botid i kommunen. Videre skulle denne utgivelsen øke forståelsen og kunnskapen om historien vår

En bygdebokkomite bestående av Ove Andreassen, Ola Klefsås, Anne-Marie Myrbakken og Sverre Oskar Øverby ble utnevnt, og fikk ioppdrag å følge opp arbeidet med bygdeboka i samarbeid med virksomhetsleder Thor Iversen.

Uvurderlig frivillig innsats

Det ble også oppnevnt grendekontakter for hvert område i søndre del av bygda. Kjell Samuelsen, Jan Erik Schildtmann, Anne-Marie Myrbakken, Bjørn Baarstad og Ragnhild Tremoen fikk tildelt ansvar for hver sine områder. Arbeidet deres har blant annet vært innsamling av spørreskjemaer og private fotografier, distribusjon og innsamling av kapittelutkast for rettelser og korrektur, og ikke minst hjelp og oppfordring til naboer og sambygdingar slik at de ikke skulle ”brenne inne” med kunnskap og fotografier som burde være med i boka.

Videre ga Stor-Elvdal historielag sin fulle tilslutning til prosjektet, og lovet å bidra både med arbeidsinnsats og tilgang til sitt rike kildemateriale. Så å si hver torsdag kveld har en gruppe av historielagets medlemmer sittet med avskrift av kirkebøker og andre håndskrevne kilder. Anslagsvis er det ved deres hjelp registrert og tilgjengeliggjort rundt 70 000 (?) navn og hendelser. Historielaget har også stilt hele sitt rikholdige bildemateriale til disposisjon for prosjektet, og her har spesielt Gudbjørn Viken hatt en framtrødende rolle i bearbeiding, utvelging og katalogisering av materialet.

Uten all hjelp fra faglig dyktige og arbeidsvillige frivillige, hadde det selvsagt ikke vært mulig å skrive noen bygdebok. Slik hjelp er det selvsagt umulig å prissette, men det anslås at den ubetalte innsatsen til sammen teller minst like mange timer som den lønnete, og da kommer en opp i et sekssifret beløp.

Avslutningsvis er det derfor bare å rette en kjempestor takk til alle som på ett eller annet vis har æren for at vi har kommet i mål med første del av bygdebokprosjektet vårt, og krysse fingrene for at alle fem bind i bokserien om Stor-Elvdal etter hvert får sin æresplass i bokhyllene!

Koppang, oktober 2011

Janne Mellum, virksomhetsleder service og kultur